

עסקים ולומדים

זווית יהודית אקטואלית לקהילת אנשי העסקים

פרשת צו- פורים, טז' אדר ב' התשע"ו

ארגון רבני צהר

למה לי פוליטיקה?

את סיפור מגילת אסתר כולנו מכירים, ומי שלא ימצא בו בקריאה ראשונה את כל החומרים, ססיפור הוליוודי קלאסי מורכב מהם: תסבוכת, סיפור הצלה שעובר דרך תככים ומזימות, יצרים, כסף והכי חשוב: Happy End. יחד עם זאת, בהתבוננות מעמיקה יותר, עולות להן שאלות רבות בנוגע לצורת הממשל של אחשוורוש.

התמונה העולה מן המגילה היא של מלך שתוי, שיכור בעל חוסר יכולת לנהל את עצמו ואת ממלכתו, הנתון בצורה כמעט מוחלטת בידי שריו ועוזריו. אחשוורוש מצטייר כמלך נטול דעה עצמית ועצמאית. הוא לא חדל מלהוועץ עם אחרים בנוגע למה לעשות, ולאחר שהוא מקבל את עצתם הוא לרוב מתחרט ואז שוב מתייעץ... כך היה בסיפור עם ושתי וכך גם היה בפרשת השוחד שאחשוורוש נאות לקבל מהמן בתמורה להסכמתו למזימת השמדת היהודים. אחשוורוש תמיד גרר וכמעט אף פעם לא יזם.

כיצד, אם כן, נגדיר את המלך אחשוורוש כמנהיג: האם תכונתו להוועץ באחרים היא ביטוי לחכמה או לתלות וטפשות?

חז"ל התלבטו בשאלה זו (מסכת מגילה דף יב) ולא הגיעו לידי הכרעה. למרות זאת ננסה למנות את הנימוקים המראים כי אחשוורוש היה בכל זאת מלך חכם.

אחשוורוש שלט על מרחב עצום של העולם העתיק; מהודו ועד כוש (מאסיה ועד אפריקה), ובשל כך היה עליו לבסס את משטרו ולהגיע ליציבות שלטונית אחרת. לצורך כך הוא נקט בשלושה עקרונות מרכזיים:

1. חופש פולחן דתי – גם בשטחים אותם כבשו ובהם שלטן הפרסים, הם לא כפו את דתם אלא דגלו בשיתופיות של האל המקומי עם האל הפרסי.
2. ריגול- רשת ריגול ענפה נפרסה בכל מדינות מלכות אחשוורוש. הרשת העבירה מידע בצורה מהירה וקונקרטיה וכך מנעה התארגנויות פוליטיות וחתרניות
3. איזונים ובלמים – בכל פעם שהתעורר כח פוליטי מסוים, דאג אחשוורוש להעמיד מולו כח פוליטי מאזן ובכך להשאיר את המצב על כנו.

כעת, כשאנו מצויידיים במידע הנ"ל, הקריאה במגילה שונה לחלוטין.

אסתר מזמינה את אחשוורוש למשתה יחד עם המן ובמהלך המשתה מזמינה שוב את המלך והמן למשתה נוסף למחרת. אחשוורוש מפרש זאת כנסיון הפיכה של המלכה יחד עם המשנה למלכות. שנתו של המלך נודדת משום שהוא לא מבין כיצד הוא לא קיבל מידע מוקדם בנוגע לנסיון הפיכה הנ"ל. כשהוא הולך אחורה ומבקש לבדוק כיצד הסתיים נסיון הפיכה האחרון, הוא מגלה שבמקום לגמול טובה למרדכי הוא גידל ונישא את המן. אחשוורוש מסיק את המסקנות, ואכן מרגע זה הגלגל מתחיל להתהפך.

המן מצידו משוכנע שהמלך ואסתר מעריכים אותו. זו גם הסיבה בגללה הוא מרשה לעצמו להגיע באמצע הלילה אל המלך עם הרעיון לתלות את מרדכי. אחשוורוש שבשלב זה כבר חושש מהמן, מפרש את ההגעה התמוה אליו באמצע הלילה כנסיון חיסול. גם הרמזים שהמן נותן למלך מפורשים אצל האחרון בצורה שונה: ילבישו את האיש אשר המלך חפץ ביקרו בבגדי מלכות, יתנו כתר מלכות בראשו וירכיבו אותו על סוס המלך. כעת לאחשוורוש אין יותר ספק בכך שהמן שואף להפוך למלך במקומות אלא שאז נוצרת עבורו הזדמנות לאזן את המצב. הוא ילביש את כל סממני המלכות דווקא על מרדכי, שנוא נפשו של המן, כך הוא ישפיל את המן ויחזיר את היציבות לשלטונו.

המסר העולה מן הדברים הוא שלמרות שלמראית עין העולם מתנהל לפי כללי הפוליטיקה והכלכלה, מבט מעמיק תמיד יגלה את היד הנעלמת מאחורי הקלעים המכוונת והמנהיגה את העולם.

כותב המאמר: הרב מאיר מימון, ר"מ בישיבת אלקנה

בארגון רבני צהר חברים למעלה מ-1,000 רבנים ואנשי חינוך, הפועלים בהתנדבות לקידום זהותה היהודית של מדינת ישראל, מתוך הידברות ושותפות. ארגון רבני צהר מבוסס על עקרונות של ישרה ונאמנות למדינה, תוך מחויבות להלכה ולמסורת היהודית.

ארגון צהר מזמין אותך להיות שותף באיחוד החברה הישראלית ובעיצוב דמותה היהודית של מדינת ישראל

לתרומות ולתמיכה בפעילויות של צהר: 1800-071-414 | www.tzohar.org.il

חפשו אותנו ב-f

